

ДЕЯКІ КРИМІНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗЛОЧИННОСТІ ЖІНОК ТА ЗАПОБІГАННЯ ЇЙ

SOME CRIMINOLOGICAL ASPECTS OF FEMALE CRIME AND ITS PREVENTION

Малишева О. М., студентка

*Інститут прокуратури та кримінальної юстиції
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

Стаття присвячена дослідженню деяких аспектів такого суспільного явища, як злочинність жінок. Особлива увага приділяється характеристиці кількісних та якісних показників жіночої злочинності, окресленню детермінант виникнення злочинності жінок, а також визначення можливих заходів загальносоціального та спеціально-кримінологічного запобігання вчиненню злочинів жінками.

Ключові слова: злочинність жінок, причини жіночої злочинності, запобігання жіночій злочинності.

В статье анализируются некоторые аспекты такого общественного явления, как женская преступность. Особое внимание уделяется характеристике количественных и качественных показателей женской преступности, определению детерминант возникновения преступности женщин, а также определению возможных мер общесоциального и специально-криминалогического предотвращения совершения преступлений женщинами.

Ключевые слова: преступность женщин, причины женской преступности, предупреждение женской преступности.

The article analyses topical aspects connected with the phenomenon of female crime. Female crime, by definition, refers to the crimes committed by women. It corresponds with the male crime, and is a crime classification which is made from a gender perspective. The main purpose of this classification is to explore the causes of female crime and make positive prevention. In recent years, the absolute number and relative ratio of female crime has increased yearly which cannot be ignored. Female crime is the important factor that influences family's harmony and social stability. In recent years, the female crime rate has been increase, and its growth rate has exceeded that of male crime in the corresponding period.

There are a lot of types of crime committed by women, which include crimes against property, violent crime, crimes against national security, and crimes in the sphere of economic activity and so on. The crimes against property include theft, fraud, and job occupation. The violent crimes include murder, sexual crimes, human trafficking, and kidnapping. Among them, the crimes against property and the violent crimes account for a large proportion.

Female crime should arouse our attention in today's society. Female crime rate is one of the landmarks to measure social moral standards. It has very important significance to study the reasons, the characteristics and the countermeasures of the female crime. By so doing we can reduce and inhibit female crime, and promote the healthy development of individual, family and society. That is why particular attention in this article was drawn to characterization of quantitative and qualitative indicators of female crime, study of determinants of women's crime, as well as to definition of possible measures of general-social and special-criminological prevention of female crime.

Key words: female crime, determinants of criminal behavior of women, prevention of crime committed by women.

З давніх часів жінка вважається берегинею домашнього вогнища, вона впливає на поведінку чоловіка та виховання дітей, переважно саме вона визначає відносини у родині. Тому без перебільшення можна сказати, що залучення жінки до злочинної діяльності та поширеність жіночої злочинності впливає на моральний стан суспільства суттєвіше, ніж поширення чоловічої злочинності. Саме тому можна погодитися із думкою про те, що показник злочинності серед жінок є своєрідним індикатором зоров'я суспільного життя [1, с. 79].

Злочинність жінок на теперішній день є тією фактично наявною реальією, на яку не можливо не звертати увагу. Попри те, що даний вид злочинності у суспільстві жодної країни не має домінуючого характеру, його показники впливають на соціальну мораль всього суспільства, на формування його ставлення до основних людських цінностей. Особливо страшно, коли жінка знаходиться за ґратами, втрачаючи своє біологічне та соціальне призначення.

Жіноча злочинність є складовою частиною всієї злочинності і підкорюється її загальним закономірностям. Через те, що у співвідношенні до чоловічої злочинності, жіноча є не таким масовим явищем, її дослідженню приділяється доволі мало уваги, але це є неправильним, оскільки і жіноча злочинність, і чоловіча є повноцінними видами злочинності за суб'єктивним критерієм і мають однакову актуальність та цінність дослідження з урахуванням їх особливостей та відмінностей. Тому дослідження даної проблеми є актуальним та потребує уваги з боку суспільства.

Вперше розгляд питання жіночої злочинності було започатковано класиками, зокрема Ч. Ломброзо, який у своїй роботі «Жінка злочинниця та повія» висвітлював дане явище [2]. Крім того, даній проблемі приділяли увагу численні провідні науковці, такі як: І.М. Даньшин, О.М. По-

дільчак, О. Нальон, В.В. Голіна, Д.В. Синьков, А.В. Дворкова, Б.М. Головкін, Л. Щербакова та інші.

У зв'язку з тим, що таке явище як жіноча злочинність все ще перебуває у процесі вивчення науковцями, актуальним на сьогодні є подальше дослідження теоретичних та практичних питань, пов'язаних з існуванням та зростанням жіночої злочинності у суспільстві.

Жіноча злочинність визначається як сукупність злочинів, що вчиняються особами жіночої статі на певній території та за певний проміжок часу. У Кримінальному кодексі України передбачений тільки один склад злочину, спеціальним суб'єктом якого є виключно жінка (умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини під час пологів або відразу після пологів) [3, ст. 117].

Відокремлення жіночої злочинності як окремої складової частини всієї злочинності обумовлено тим, що їй притаманні певні особливості, пов'язані як із біологічними, так й із певними соціальними факторами. За цілою низкою біологічних, психологічних і соціальних чинників жінка природно і історично покликана виконувати специфічні функції і ролі, які обмежують коло її зовнішніх зв'язків і життєву активність, відбиваються на формуванні її свідомості і типу реагування на криміногенний вплив зовнішнього середовища, визначають форми поведінки.

Узагалі жіночій злочинності – порівняно з чоловічою – притаманні такі риси, як більша стабільність її кількісно-якісних показників, певна структурна одноманітність, менша агресивність, жорстокість тощо. Звичайно, історично змінюються соціальні умови, гострота реагування держави на недопустимі форми поведінки, у зв'язку з цим змінюється і кримінологічна характеристика жіночої злочинності. Рівень жіночої злочинності значно нижчий за чоловічу, та її питома вага у структурі злочинності у цілому становить приблизно 17% [4, с. 380].

Коефіцієнт злочинної активності жіночої злочинності обраховується шляхом поділу кількості жінок, що вчинили злочини, на загальну кількість жіночого населення, яке досягло 14 років на 100 тис. осіб. За даними Державної служби статистики України, станом на 1 січня 2018 року кількість жінок, які не досягли 14 років становить 3 167 887 осіб [5]. Таким чином, коефіцієнт злочинної активності жіночої злочинності за 10 місяців 2018 року на 100 тис. осіб становить 133,8.

Структура злочинності розглядається, за загальним правилом, у співвідношенні частини злочинності до злочинності у цілому. Тому доцільно зазначити, що станом за 10 місяців 2018 року крадіжки, які були вчинені жінками, становлять близько 15% від загальної кількості вчинених крадіжок, умисні вбивства та тяжкі тілесні ушкодження становлять 12%, злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотичних речовин – 10%, грабежі і розбої – всього 4,5% [6].

Крім того, необхідно зазначити, що жіноча злочинність відрізняється від чоловічої і за якісними показниками. Можна назвати дві сфери суспільного життя, де жінки вчиняють злочини.

По-перше, це сфера побуту, де жінок штовхають до злочину негативні обставини сімейно-шлюбних, родинних і сусідських стосунків. У цій сфері жінки здебільшого вчиняють такі насильницькі злочини, як вбивства, у тому числі й власної новонародженої дитини, заподіяння тілесних ушкоджень, хуліганство тощо. Мотивами вбивств і тяжких тілесних ушкоджень стають прагнення вирішити проблемні ситуації, конфлікти, помста, ревності, корисливість, страх тощо. Жертвами сімейно-побутових злочинів стають подружжя, діти, сусіди, співмешканці, родичі, друзі та знайомі. За деякими спостереженнями, в організації вбивств родичів на замовлення, як це не дивно, «пріоритет» належить жінкам.

По-друге, це сфера, де жінка працює, виконує професійні функції, пов'язані з можливістю вільного доступу до матеріальних цінностей. Здебільшого це галузі торгівлі, громадського харчування, сільського господарства, легкої та харчової промисловості, медицина, освіта. Тут найчастіше жінки вчиняють такі корисливі злочини, як викрадення майна шляхом крадіжок, привласнення, розтрати або зловживання службовим становищем [7, с. 200]. Жінки скоюють чимало крадіжок особистого майна. Характерним злочином серед жінок є шахрайство. Корисливо-насильницькі злочини (вбивства з корисливих мотивів, грабежі, розбійні напади) не характерні для жінок, але останнім часом їх кількість збільшується, спостерігаються випадки вчинення таких злочинів з особливою жорстокістю.

Особливості зовнішнього прояву жіночої злочинності зумовлюють існування різних теорій та поглядів на питання детермінант жіночої злочинної діяльності. Зокрема, наявні три теорії про причини жіночої злочинності: моралістична, антропологічна (біологічна) та соціологічна [8, с. 254]. Дві перші були поширені у кінці XIX – поч. XX ст., а нині домінує остання. Моралістична теорія виходить з того, що жінка з часів Єви здатна на будь-які злочини. У добу Середньовіччя, а саме у XV ст., німецькі інквізитори Шпренгер та Інститоріс зазначали у своєму трактаті «Молот відьом», що на їх думку, через брак розуму жінки швидше за чоловіків відступають від віри, а тому, вважали вони, немає нічого дивного, що серед жінок дуже багато «відьом» [9, с. 141]. Представники антропологічної (біологічної) теорії причину неповноцінності жінки вбачали в її біологічних особливостях. Ч. Ломброзо у своїй праці «Жінка – злочинниця і повія» порівнював жінку з дитиною й вважав, що жінки за своєю природою більш схильні до вчинення злочинів, ніж чоловіки [2].

Уважається, що жінки є більш емоційно нестабільними, діють під впливом почуттів та їх дії є необдуманими у порівнянні зі злочинами, вчиненими чоловіками. Про

це свідчать відмінні від притаманних злочинності чоловіків характер злочину, його наслідки, засоби, знаряддя вчинення злочину, момент виникнення мотиву, мета, вибір жертви, вирішальне значення збігу сімейно-побутових обставин тощо.

Соціологічна теорія визнає примат соціальних факторів у детермінації злочинності. Це повною мірою стосується й жіночої злочинності, хоча певні біологічні чинники, властиві жінкам, не можна відкидати. Насамперед, саме соціальні фактори визначають відмінності між жіночою і чоловічою злочинністю. Йдеться про відмінності у соціальних ролях жінок і чоловіків, що відбуваються на особливостях їхньої поведінки, у тому числі й злочинної [10, с. 188].

Слід зазначити, що характерний для XX століття процес емансипації жінок, разом із позитивним, мав і негативний бік. Жінки все більше оволодівають чоловічими професіями (армія, поліція, політика, спорт тощо), у зв'язку з чим не можуть (або й не хочуть) займатися тільки домашнім господарством та вихованням дітей. Цікавим є те, що деякі кримінологи та антрополози наголошують на тому, що жіноча злочинність взагалі існує через те, що жінки стають більш агресивними, втрачають такі жіночі якості як доброта, піклування, відповідальність, чуткість, співчуття тощо. Дослідження психологів свідчать, що прискорений ритм життя, демократизація з її свободою вибору сприяють формуванню агресивної особистості. Таким чином, вважається, що маскулінізація жінок призводить до появи у них чоловічої психології, що й штовхає певну їх частину до вчинення злочинів (убивств, нанесення тілесних ушкоджень, шахрайств, грабежів, розбоїв тощо) [1, с. 79].

У кримінологічній літературі зазначається, що головними факторами, які впливають на жіночу злочинність, є:

- зростання напруженості у суспільстві, конфліктності й ворожнечі між людьми;
- поширення таких явищ як пияцтво, алкоголізм, аморальність, наркоманія, психопатія, проституція, бродяжництво, жебрацтво тощо;
- істотне послаблення основних соціальних інститутів і насамперед сім'ї;
- більш інтенсивна участь жінок у суспільному виробництві [11, с. 121].

Часто корислива злочинність жінок пов'язана із сімейно-побутовими проблемами, матеріальною залежністю. Керуючись хибним почуттям відповідальності за матеріальне становище родини, вони прагнуть покращити свій життєвий рівень, вчиняючи корисливі злочини. Упевнені у тому, що вчинили злочин заради родини та дітей, і це їх виправдовує, отримані незаконним шляхом гроші вони найчастіше спрямовують на задоволення тих потреб, що є першочерговими і життєво необхідними [8, с. 520].

Для здійснення кримінологічної профілактики жіночої злочинності необхідна наявність значних матеріальних та інших ресурсів. Найбільш важливим засобом запобігання жіночій злочинності є обмеження криміногенного впливу на жінок, що може здійснюватися як під час перебування у місцях позбавлення волі, так і після звільнення з них.

Запобігання злочинності жінок, як і запобігання злочинності у цілому, здійснюється заходами загального та спеціально-кримінологічного попередження відповідно до вказаних рівнів. А зважаючи на те, що у генезі протиправної поведінки чоловіків та жінок нерідко лежать різні фактори (соціально-економічні, фізіологічні тощо), а також враховуючи те, що одні й ті ж самі явища соціального життя у різному ступені впливають на поведінку чоловіків та жінок, то запобігання злочинам, які вчиняють жінки повинно бути орієнтовано, зокрема, на фактори не тільки загального характеру, але й на ті з них, які виступають у вигляді детермінант протиправної поведінки саме жінок [12, с. 385].

Особливе місце посідає індивідуальне запобігання, яке являє собою конкретизацію загальносоціальних і спеціально-кримінологічних заходів щодо конкретної особи.

Загальносоціальне запобігання жіночій злочинності становить собою завдання соціально-економічної та політичної систем країни вжити обґрунтованих, ефективних, комплексних, конкретних, реальних за часом заходів щодо вдосконалення тих відносин, які стосуються проблеми становища жінки у нашому суспільстві [12, с. 388]. Загальносоціальні заходи складають основу для реалізації різних зусиль стосовно запобігання злочинам, попри те, що безпосередньо ціллію мають вирішення більш глобальних завдань, які постають перед суспільством та обумовлених потребами його розвитку. Однак саме такий характер запобіжних заходів зумовлює виключну їх важливість для вирішення проблем запобігання злочинності жінок.

Спеціально-кримінологічне запобігання жіночій злочинності складається із заходів кримінологічної профілактики, відвернення злочинів та їх припинення [12, с. 389]. Спеціально-кримінологічне запобігання передбачає здійснення спеціальними державними та недержавними органами, а також окремими громадянами заходів, які спрямовані на виявлення, усунення або нейтралізацію причин та умов злочинності та здійснення коригувального впливу на осіб з кримінально орієнтованою поведінкою.

Жіноча злочинність у більшості випадків виникає через потребу у захисті близьких людей або забезпечення їх достатнім рівнем життя, тобто майновим забезпеченням. Це необхідно враховувати при розробленні найбільш дієвих та ефективних заходів запобігання проявів жіночої злочинності. З цього приводу, на нашу думку, доцільним буде зазначити наступне.

По-перше, велике значення у житті великої кількості злочинців відіграє інститут сім'ї як первинного інституту соціалізації людини. Як відомо, у сім'ї особа здобуває необхідні навички, освоює певні моделі поведінки, культурні норми, отримує психологічну підтримку та захист, шукає спасіння від стресів та перевтом, які виникають у людини у ході взаємодії із зовнішніми факторами та оточенням. Саме у родині особа отримує перший досвід співжиття, формуються основи свідомості та характеру особистості, формуються її погляди, моральні та вольові якості. У тих випадках, коли сім'я стає негативним мікросередовищем і виникає ризик формування протиправної поведінки. Створення належних умов благополучного виховання дітей у повноцінній сім'ї здебільшого є завданням державної політики. У цьому напрямку, на нашу думку, необхідне вирішення питання щодо забезпечення підтримки молодих сімей з дітьми із належним мікрокліматом всередині щодо розпаду сімей, позашлюбної народжуваності дітей, відмова від їх виховання та ін. [12, с. 389].

По-друге, як вже було зазначено вище, багатьох жінок штовхає на злочин відсутність достатнього матеріального достатку. Звичайно, ми не можемо ніяким чином захопити жінок, які не хочуть планомірно працювати та отримувати кошти за власну працю. Однак є жінки, яким на момент вчинення злочину були вкрай необхідні грошові цінності у зв'язку із певною подією у сімейному чи особистому житті, зокрема через гостру нестачу фінансів, що обумовлено відсутністю роботи. Для попередження злочинів, в основі якого лежали такі гострі людські потреби, так званих «злочинів виживання», де суб'єктом є особа, яка у цілому характеризувалася як законослухняна протягом тривалого часу, зі сторони держави необхідним є забезпечення вільним та належним ринком праці, тобто надання жінці роботи і заробітної плати, збільшення кількості робочих місць [8, с. 526]. Такі заходи нададуть можливість знизити кримінальний та соціально-психологічний ефект безробіття.

По-третє, слід наголосити на тому, що деякі жінки у зв'язку із життєвими обставинами або у силу своєї фізіології або спадковості потребують спеціальної психічної допомоги. Отже, для доступу до такої допомоги необхідно впровадити певні соціальні центри допомоги населенню – такі місця, де жінки з тією чи іншою проблемою можуть звернутися за допомогою, де їх вислухають та допоможуть. На нашу думку, такі центри можуть стати осередком первинного запобігання злочинності, оскільки, як вже доведено, серед осіб, які перетворюються із жертви посягання у злочинця (як правило, у сімейно-побутовій сфері), велика частка тих, які не бачили альтернативного варіанту розвитку подій, через те, що немає куди і до кого звернутись саме за психічною допомогою. Такі особи не довіряють спеціальним психіатричним установам, а тому необхідні нові заклади, які б гарантували анонімність та були б ефективними [8, с. 530].

По-четверте, на нашу думку, необхідно пам'ятати про такий захід як превентивна профілактична бесіда з особами, які вже вчинили злочин, а також серед осіб, які схильні до вчинення злочину. Якщо із першою категорією все досить просто, то стосовно другої проведення таких бесід є вкрай важким, оскільки визначити таких осіб доволі складно. На нашу думку, у таких випадках можливо проводити загальну профілактику щодо кожної особи за допомогою ЗМІ. Також особливу увагу слід приділяти неповнолітнім особам, оскільки існує тенденція до збільшення частки неповнолітніх осіб, які вчинюють злочини по відношенню до загальної кількості вчинення злочинів.

По-п'яте, вбачається необхідним наявність особливих заходів щодо боротьби із «фоновими явищами» аж до примусового лікування у спеціалізованих медичних закладах та вимушеної ізоляції від суспільства, оскільки наявні статистичні дані стосовно зв'язку та впливу алкоголізму, наркоманії тощо на формування у жінок антисоціальної установки [12, с. 389].

Ураховуючи викладене, можна окреслити напрями усунення чинників, що детермінують злочинну поведінку жінок: необхідно відновити соціальний статус жінки, захистити його на законодавчому рівні, щоб жінка мала однакові матеріальні права, порівняно з чоловіком, і могла більше приділяти увагу дітям і сім'ї; надавати матеріальну допомогу малозабезпеченим і багатодітним жінкам, дівчатам-підліткам, які опинилися у скрутних умовах; послабити репресивну політику до жінок, які вчинили злочини невеликої тяжкості, мають неповнолітніх дітей, до матерів-одиначок; застосовувати до неповнолітніх дівчат з антисоціальною поведінкою примусові заходи ранньої профілактики злочинів, що сприятиме запобіганню жіночої злочинності.

Підбиваючи підсумки, слід зазначити те, що жіноча злочинність – це не формально існуюча на папері абстрактна ілюзія, а таке ж реальне явище як і чоловіча. Вона також спричиняє шкоду, так само має свої детермінанти, має свої закономірності та тенденції розвитку.

Жінки все більше вчинюють злочини із серії «чоловічих», «опанувавши» сімейно-побутову сферу та перейшовши до сфери трудових та адміністративних відносин. Модель нашого суспільства не дозволяє жінкам мати абсолютно однаковий рівень доступу до посад та ринку праці як чоловікам, але, наприклад, уже сьогодні жінки відправляють правосуддя та є посадовими особами.

На нашу думку, робота щодо запобігання жіночій злочинності повинна охоплювати всі сфери життєдіяльності жінок, які формують їх негативні риси і найчастіше викликають намір вчинити злочин. Це сім'я, побут, робота. Зрозуміло, що для ефективності здійснення запобіжних заходів необхідний високий рівень професіоналізму правоохоронних органів і громадських формувань, тому що проблема жіночої злочинності є болочим питанням усього українського суспільства.

Жіноча злочинність невеликими кроками, але невпинно розвивається та росте, у той час як на це держава намагається закрити очі, нехтуючи своїм обов'язком проводити належну та якісну державну політику.

ЛІТЕРАТУРА

1. Надьон О. Жіноча злочинність: деякі особливості розслідування справ. Право України. 2003. С. 79-84;
2. Ломброзо Ч., Ферреро Г. Женщина преступница и проститутка / Предисл. В. Чудновского. Ставрополь: Издательство А. А. Торбы, 1991. 224 с.
3. Кримінальний кодекс України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
4. Даньшин І.М. Кримінологія. Особлива частина: навчальний посібник для студентів юридичних спеціальностей вищих закладів освіти. Х.: Право, 1999. 232 с.
5. Сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Україна у цифрах 2017: статистичний збірник / І.Є. Вернер, О.А. Вишневіська; за ред. І.Є. Вернера. К.: Консультант, 2018. 241 с.
7. Сайт Генеральної прокуратури України. URL: <http://www.gp.gov.ua>
8. Джужа О.М., Василевич В.В., Гіда О.Ф. Профілактика злочинів. Підручник. К.: Атіка, 2011. 720 с.
9. Лыско Е.А. Криминологический аспект женской преступности. Библиотека уголовного права и криминологии. 2017. № 2. С. 139-142.
10. Подільчак О.М. Деякі аспекти детермінації жіночої злочинності. Проблеми законності / відп. ред. В.Я. Тацій та ін. Вип. 82. Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2006. С. 184-189.
11. Неживець О.М. Основні причини, умови та механізм, що детермінують злочинну поведінку жінок. С.119-122
12. Криминологія: підручник / В.В. Голіна, Б.М. Головін, М.Ю. Валуйська та ін.; за ред. В.В. Голіна, Б.М. Головіна. Х.: Право, 2014. 440 с.

УДК 343.9.01

СУЧАСНИЙ СТАН ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ ОХОРОНИ ТА ВИКОРИСТАННЯ НАДР В УКРАЇНІ

MODERN CONDITION OF CRIME IN THE SPHERE OF PROTECTION AND USE OF THE SUBSOIL IN UKRAINE

Мороз О.В., студент

*Інститут прокуратури та кримінальної юстиції
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

У статті досліджується сучасний стан злочинності у сфері видобування бурштину. Надається визначення незаконного видобутку корисних копалин, наводиться законодавча база регулювання процесу видобування й охорони корисних копалин.

Наводяться дані щодо кількості нелегально видобутого бурштину. Основні причини такої злочинної діяльності: низький рівень економічного забезпечення населення, складність процедури отримання необхідних дозволів для легалізації видобутку бурштину, корупція, відсутність ефективної, законодавчо закріпленої системи заходів із боротьби з незаконним видобутком, безперешкодим збутом та перевезенням бурштину через кордон, неналежність системи засобів запобігання таким злочинам та покарання за нелегальний видобуток бурштину.

Пропонуються шляхи запобігання злочинності у сфері видобування бурштину, а саме: спрощення процедури отримання дозволів на видобування, забезпечення належного контролю.

Автор доходить висновку, що злочинність у сфері незаконного використання надр в Україні щодо видобутку бурштину негативно впливає як на екологію, так і на економічний розвиток нашої країни.

Ключові слова: злочинність, корисні копалини, бурштин, корупція, незаконне видобування.

В статье исследуется современное состояние преступности в сфере добычи янтаря. Дается определение незаконной добычи полезных ископаемых, приводится законодательная база регулирования процесса добычи и охраны полезных ископаемых.

Приводятся данные о количестве нелегально добытого янтаря. Основные причины такой преступной деятельности: низкий уровень экономического обеспечения населения, сложность процедуры получения необходимых разрешений для легализации добычи янтаря, коррупция, отсутствие эффективной, законодательно закрепленной системы мер по борьбе с незаконной добычей, беспрепятственным сбытом и транспортировкой янтаря через границу, неэффективность системы способов предотвращения нелегальной добычи янтаря и наказания за это преступление.

Предлагаются пути предотвращения преступности в сфере добычи янтаря, а именно упрощение процедуры получения разрешений на добычу, обеспечение надлежащего контроля.

Автор приходит к выводу о том, что преступность в сфере незаконного использования недр в Украине по добыче янтаря негативно влияет как на экологию, так и на экономическое развитие нашей страны.

Ключевые слова: преступность, полезные ископаемые, янтарь, коррупция, незаконная добыча.

The article investigates the current state of crime in the field of amber extraction. The definition of illegal extraction of minerals is given, the legislative basis for regulation of the mining and protection process is provided.

The author provides data on the amount and consequences of illegally harvested amber, the main causes of such criminal activity. There are low level of economic provision of the population, the complexity of the procedure for obtaining the necessary permits for the legalization of amber extraction, corruption, the lack of an effective legally established system of measures to combat illegal extraction, unrestricted sales and transportation of amber across the border, non-access to the system of methods of prevention and punishment for illegal extraction amber.

The article suggests ways to prevent crime in the extraction of amber, namely, simplifying the procedure for obtaining mining permits, ensuring the implementation of the punishment system as a result of illegal activities, ensuring proper control.

The author comes to the conclusion that crime in the area of illegal use of mineral resources in Ukraine for the extraction of amber negatively affects both the environmental and economic development of our country.

Key words: crime, minerals, amber, corruption, illegal extraction.